

Motion till riksdagen 2025/26:1082

av **Markus Kauppinen m.fl. (S)**

Satsning på infrastruktur och digital tillgång i Jönköpings län

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återuppta planeringen och genomförandet av nya stambanor inom ramen för den nationella planen för infrastruktur och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att prioritera projektet med elektrifiering och hastighetshöjande åtgärder på järnvägsbanorna Värnamo–Vaggeryd–Jönköping samt Värnamo–Vaggeryd–Nässjö i kommande nationell plan för infrastruktur och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att öka de ekonomiska anslagen till de regionala transportplanerna och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska överväga att prioritera utbyggnaden av väg 40 mellan Jönköping och Ulricehamn till motorvägsstandard och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten bör öka sitt ansvar för beredskapsflygplatserna och stärka den nationella samordningen av luftfartens infrastruktur och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att hela landet får tillgång till snabbt och stabilt bredband för att minska digitala klyftor och öka tillgången till digitala samhälls-, utbildnings- och företagstjänster och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla, förstärka och påskynda genomförandet av den nationella godstransportstrategin, med särskilt fokus på överflyttning till miljöeffektiva transportslag, smart teknik och förstärkt infrastrukturkapacitet, inklusive den nuvarande regeringens pågående insatser och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En modern, tillgänglig och hållbar infrastruktur är avgörande för Sveriges tillväxt, sammanhållning och klimatomställning. Det gäller såväl persontransporter som gods-transporter på väg, järnväg och flyg, digital infrastruktur och möjligheten att hela landet ska kunna leva. Regeringen behöver ta ett tydligare och mer långsiktigt ansvar för att möta behoven.

Nya stambanor och förstärkt järnväg i Småland

Sveriges järnvägssystem är hårt belastat och har stora kapacitetsproblem, särskilt på de stråk där person- och godstrafik samsas. Att återuppta planeringen och genomförandet av nya stambanor är en investering i ökad kapacitet, hållbara transporter och framtidens arbetsmarknadsregioner. Detta är särskilt viktigt när regeringen valt att stoppa tidigare planerade satsningar utan att presentera fullgoda alternativ.

När förbindelsen över Fehmarn Bält öppnar 2029 kommer trycket öka på mer spår-bunden kapacitet i Sverige. Nya stambanor skapar också redundans vid störningar på närliggande banor. Södra stambanan är av stor nationell vikt och där krävs fortsatta insatser i upprustning och underhåll. För att öka mängden gods på järnväg krävs inte bara ökad kapacitet och redundans i järnvägssystemet utan också effektiva terminaler för intermodalitet och rangering samt elektrifiering av oelektrifierade järnvägar.

Jönköpings län har mycket järnväg men den är till stora delar ännu inte elektrifierad. Befintligt järnvägsnät bör rustas upp med hastighetshöjande åtgärder, mötesspår, fjärr-blockering och elektrifiering. Vi anser vidare att samhället behöver återta den demokratiska kontrollen, och ansvaret för järnvägsunderhållet bör därför förstatligas.

På regional nivå behövs satsningar som kopplar ihop städer och landsbygd på ett hållbart sätt. Därför bör projektet med elektrifiering och hastighetshöjande åtgärder på sträckorna Värnamo–Vaggeryd–Jönköping samt Värnamo–Vaggeryd–Nässjö prioriteras i kommande nationell plan. Dessa investeringar är avgörande för att stärka kollektiv-trafikens konkurrenskraft, knyta ihop arbetsmarknader och minska klimatutsläppen.

En strategi för framtidens godstransporter

En fungerande godstransportsektor är avgörande för svensk industri, handel och export. För att möta klimatomställningen och öka effektiviteten måste godstrafiken styras mot mer miljövänliga transportslag. Den nationella godstransportstrategin måste därför utvecklas och förstärkas och genomförandet påskyndas. Särskild vikt bör läggas vid att

- öka överflyttningen från väg till järnväg och sjöfart,
- utnyttja digital teknik och datadelning för effektivare flöden,
- stärka infrastrukturen där flaskhalsar idag hindrar tillväxt.

Regeringen har aviserat ett visst arbete inom området, men insatserna hittills är otillräckliga i förhållande till de behov som finns. En modern och kapacitetsstark godstransportstrategi är också central för Sveriges krisberedskap och totalförsvar.

Väg

Väginfrastrukturen i Jönköpings län är en avgörande förutsättning för både näringsliv, arbetsmarknad och människors vardag. Många av länets vägar behöver rustas upp med bättre standard, ökad bärighet, mitträcken och viltstängsel för att både öka säkerheten och bevara rimliga hastigheter året om. En särskilt prioriterad fråga är väg 40 mellan Jönköping och Ulricehamn. För näringslivet, arbetsmarknaden, ökad trafiksäkerhet och för Sveriges beredskap. Väg 40 är utpekad som strategiskt viktig för både civil och militär mobilisering, och i ljuset av Natomedlemskapet blir det än mer nödvändigt att vägen byggs ut till motorvägsstandard. Det är hög tid att stråket framtidssäkras som en del av både den nationella och internationella infrastrukturen, så att det kan vara en motor för utveckling i stället för att utgöra en bromskloss.

Flyginfrastruktur

En väl fungerande flyginfrastruktur är en viktig del i att hålla ihop hela landet. De regionala flygplatserna är viktiga och fungerar som nav för nödvändig in- och utpendling, har stor betydelse för totalförsvaret, sjukvården och det regionala näringslivet samt bidrar till att stärka den regionala utvecklingen. Statens ansvar är att säkra förutsättningarna för samhällsviktigt flyg och öka sitt ansvar för beredskapsflygplatserna, där Jönköping Airport är ett exempel. Ett välfungerande nät för beredskapsflygplatser för ambulansflyg, brandflyg och höjd beredskap ska vidmakthållas.

För att regionerna ska kunna planera och genomföra nödvändiga åtgärder krävs ökade medel i de regionala transportplanerna. Det är också ett sätt att stärka det regionala självbestämmandet över infrastrukturen.

Digital tillgänglighet och nedstängningen av 2G och 3G

Sverige befinner sig i ett teknikskifte där 2G- och 3G-näten nu successivt stängs ned. 2G-nätet stängs för alla operatörer vid årsskiftet 2025/2026 respektive 2027 (Telia). 3G-nätet avvecklas redan nu och arbetet sker successivt fram till 2025. Mobiloperatörernas planer varierar något. Enligt Post- och telestyrelsen (PTS) innebär detta att både hushåll och samhällskritiska funktioner påverkas – särskilt i områden där ny teknik ännu inte fullt ut etablerats.

Att 2G- och 3G-näten avvecklas är nödvändigt för att ge plats till utbyggnad av ny teknik, som 5G. Denna förändring kräver stora anpassningar, både hos privatpersoner och i offentlig sektor. Trygghetslarm, fjärrstyrningssystem, lantbruksutrustning och delar av industrin riskerar att slås ut om inte uppkopplingen snabbt säkras genom nya lösningar. Det gör behovet av bredbandsutbyggnad ännu mer akut. Alla hushåll, oavsett bostadsort, ska ha tillgång till snabbt, stabilt och pålitligt bredband – via fiber, 4G eller 5G – för att kunna ta del av digital samhällsservice, arbeta och studera.

För att minska de digitala klyftorna krävs att staten tar ett tydligare ansvar. Det handlar om både investeringar, regelverk och samordning.

Johanna Haraldsson (S)

Niklas Sigvardsson (S)